

«فرهیختگان» گزارش می دهد

یک ردپای آشنا در ستاد لاریجانی

دولت روحانی می داند، از کنار رفتن ظریف و حضور اسحاق جهانگیری که بیشترین رای منفی در سید اوست، بیشترین منفعت را علی لاریجانی می برد. او این فرصت را دارد که با تکیه بر توانمندی هایش به ویژه در سیاست خارجی، سرنوشت انتخابات را رقم بزند. اینکه آیا او می تواند از این ظرفیت بهره ببرد و پیروز انتخابات شود، یک مساله است و اینکه روحانی چقدر روی او حساب کرده، مساله ای دیگر. روحانی گمان می کند شرایط آنقدر مساعد است که دولت دیگری هم از او بر سر کار بیاید. در همان زمان که فایل صوتی منتشر شد لوموندفرانسه از قول امیر محبیان، تحلیلگر مسائل سیاسی نوشت با انتشار فایل صوتی محمدجواد ظریف، اکنون معلوم شده که او دیگر نمی تواند حتی اگر می خواست، نامزد انتخابات ریاست جمهوری شود و به همین خاطر از این پس بخشی از اصلاح طلبان از نامزدی علی لاریجانی پشتیبانی خواهند کرد و این اقبال موفقیت لاریجانی را در انتخابات ریاست جمهوری آینده افزایش خواهد داد. به عبارت ساده تر، افشای فایل صوتی ظریف، دنباله رقابت شدیدی بود که در دفتر رئیس جمهور با اصلاح طلبان وجود داشت. اگر اصلاح طلبان حاضر به همراهی با دولت سوم حسن روحانی به ریاست علی لاریجانی می شدند، شاید این فایل همچون ۳۲ فایل دیگر، در امنیت کامل حفظ و نگهداری می شد. جدا از اینکه افشای این فایل چه مزایایی برای علی لاریجانی داشت، ادبیات انتخاباتی علی لاریجانی نیز می تواند نشانه خوبی باشد که او، همان روحانی سال ۹۲ با محدودیت های نسبتا بیشتری است. شباهت های گفتاری و کلامی لاریجانی با روحانی به اندازه ای است که می توان گفت موتور محرک ستاد تبلیغاتی علی لاریجانی همان کسانی هستند که سال های ۹۲ و ۹۶ در کنار روحانی بوده اند. او همانند روحانی برای خودش دشمنی فرضی می سازد و به نقل از این دشمن، اظهارات عجیب و غریبی را مطرح می کند و سپس خودش پاسخ آنها را می دهد و پیروز از میدان بیرون می آید. این همان مدلی است که اتاق عملیات روانی آشنا برای حسن روحانی تدارک دید و لاریجانی نیز به نظر از همان افراد در بخش عملیات روانی ستادش بهره می برد.

محمد جواد ظریف در دولت روحانی و در بدنه اصلاح طلبان محبوب ترین چهره ای بود که می توانست در انتخابات ریاست جمهوری در برابر کاندیدای رقیب شانس بالایی برای پیروزی داشته باشد. با کنار رفتن سیدحسن خمینی، او اصلی ترین گزینه جریان اصلاحات بود اما اصلی ترین گزینه دولت حسن روحانی نبود. در ۸ سال گذشته اصلاح طلبان و حزب «اعتدال و توسعه» هرچند با یکدیگر ائتلاف کردند اما هرکدام بنا بر ضرورت و از سر ناچاری برسر سفره دولت با یکدیگر شراکت کردند و هرکدام اگر فرصت بلندکردن دیگری را از سر این سفره داشتند، در این زمینه کوتاهی نمی کردند. گزینه دولت روحانی و مشخصا حزب اعتدال و توسعه به محرومیت واعظی، نه ظریف که علی لاریجانی بود. روحانی می خواهد دولت بعدی، نه یک دولت اصلاح طلب که دولتی اعتدالی باشد و بین گزینه های موجود، هیچ فردی نمی توانست همچون علی لاریجانی این نقش را ایفا کند. لاریجانی در مجلس شورای اسلامی امتحان خود را به خوبی پس داده و فرمان مجلس را تقدیم حسن روحانی کرده بود. برای روحانی دولت سوشم به اندازه ای اهمیت داشت که او در دیداری که با سیدمحمد خاتمی داشت، از خاتمی خواست از لاریجانی حمایت کند. در این دیدار که خبرش را اصلاحات پرس در ابتدای فروردین ۱۴۰۰ منتشر کرد، حسن روحانی درباره مناسب بودن کاندیداتوری علی لاریجانی در انتخابات ۱۴۰۰ صحبت کرده که گفته می شود این مساله با واکنش منفی سیدمحمد خاتمی مواجه شده است. پس از واکنش خاتمی نسبت به کاندیداتوری علی لاریجانی و در کنار آن رابزنی های اوو سیدحسن خمینی برای کاندیداتوری ظریف در انتخابات، زمینه ساز انتشار فایل صوتی محمدجواد ظریف شده است. با انتشار این فایل صوتی، ظریف عملا خلع سلاح شد و حتی اگر در انتخابات حضور پیدا می کرد، شانس چندانی برای موفقیت نداشت. با کنار رفتن ظریف و در نبود سیدحسن، اصلاح طلبان هیچ گزینه ای جز اسحاق جهانگیری ندارند. جهانگیری درحالی کاندیدای انتخابات ریاست جمهوری ۱۴۰۰ است که ۴ سال قبل، در نقش «ضربه گیر» حسن روحانی در انتخابات حضور پیدا کرد و افکارعمومی امروز او را نماد تمام ناتوانی ها و ناکارآمدی های

ادعا کردند فایل صوتی ۳ساعته ظریف، به نحوی به دست آنها نیز رسیده است. این موضوع کمی نگرانی ها درباره سناریویی را که در پس این اتفاق چیده شده افزایش داد. دو روز بعد یعنی سه شنبه، تسنیم اعلام کرد این فایل صوتی حتی «در اختیار برخی چهره های سیاسی اصلاح طلب» بوده و بین آنها «دست به دست شده و حتی تقی کروبی و حسین کروبی از فرزندان مهدی کروبی نیز مدت ها پیش به این فایل صوتی دسترسی پیدا کرده اند.» این خبر را یک روز بعد محمدتقی کروبی در صفحه اینستاگرامی خود تایید کرد و نوشت: «من فایل صوتی ظریف را چند روز پیش از انتشار آن در ایران اینترنشنال از طریق یکی از دوستان خارج از کشور دریافت کرده بودم و با یک روز فاصله همین فایل را از دوست دیگری هم دریافت کردم و متوجه شدم این فایل مثل آب روان در حرکت و در حال دست به دست شدن میان جمعی از فعالان سیاسی است.»

چرا یکی از میان همه؟

آن طور که مقامات دولتی اذعان کرده اند، در پروژه تاریخ شفاهی دولت که به نام «کارنامه آن سوی دولت» معروف است، ۳۳ نفر از اعضای دولت در آن مشارکت داشته اند. مسئولیت این مصاحبه ها نیز با دفتر حسام الدین آشنا، رئیس وقت مرکز بررسی های استراتژیک ریاست جمهوری و محمود واعظی، رئیس دفتر رئیس جمهور بوده است. در آذر ۹۹، نهاد ریاست جمهوری قراردادی با شخصی حقیقی برای تولید و تدوین «کارنامه آن سوی دولت» منعقد می کند و مسئولیت نظارت بر این قرارداد را به مرکز بررسی های استراتژیک می سپارد. این پروژه در ۲۸ اسفند ۹۹ و پس از ضبط ۳۳ گفت و گو با ۲۸ نفر از وزیران و معاونان رئیس جمهور به پایان می رسد. آن طور که آشنا گفته قرار بوده «گزینه خروجی های تصویری و مکتوب برنامه در توافق با مصاحبه شوندگان و با اعمال ملاحظات ضروری، از طریق صداوسیمما، نمایش خانگی، مطبوعات و کتاب در دسترس عموم قرار گیرد.» اما پیش از ملاحظات فایل، گفت و گوی ظریف به بیرون درز پیدا کرد و همه چیز را تغییر داد. چند روز بعد از انتشار این فایل، حسین مرعشی، سخنگوی حزب کارگزاران سازندگی در گفت و گو با انتخاب گفت: «سیستمی که آشنا برای جمع آوری این گفت و گوها پیاده کرد، سیستم امنی نبوده؛ چرا که وزرا به یک استودیو در باغ کتاب تهران می رفتند و تا گفته های دولتشان را آنجا مطرح می کردند که کار برپرسیکی نبوده و ناخودآگاه دسترسی برخی را به این فایل ها تسهیل کرده است.» به گفته او، بین وزرا تنها وزیر اطلاعات در وزارتخانه و آن هم توسط کارمندان آن مجموعه گفت و گو کرده است. اسحاق جهانگیری و محمود واعظی نیز تنها کسانی بودند که این گفت و گوها را انجام ندادند. تسنیم البته در این باره نوشته بود یکی از عوامل این پروژه، از آمریکاکتقاضای پناهندگی کرده بوده و نهادهای امنیتی درباره این پروژه، عوامل مشغول در آن و همچنین مخاطراتی که ممکن است به بیرون درز دادن این صحبت ها ایجاد کند به دولت تذکر داده اند: «مشخصا به واعظی رئیس دفتر رئیس جمهوری تذکر داده شده است. با این حال واعظی صرفا به امتناع شخص خودش از مصاحبه در این پروژه اکتفا می کند اما دولت مانع ادامه یا اصلاح این پروژه توسط حسام الدین آشنا نمی شود.» از آن زمان تا به امروز به یک سوال مهم در این باره پاسخ داده نشده که چرا کسی که به این فایل ها دسترسی داشته است، از میان ۳۳ گفت و گو که احتمالا به همه آنها دسترسی داشته، تنها یک گفت و گو و او هم گفت و گوی محمدجواد ظریف را سرقت کرده باشد؟ اگر فردی چنین امکانی داشته باشد، باید تمام این گفت و گوها را از مرکز بررسی های استراتژیک بیرون کشیده باشد. با این احتمال که اظهارات ظریف بی پرواتر از سایر کابینه بوده، نمی توان این اقدام را توجیه کرد؛ چرا که افرادی همچون بیژن زنگنه وزیر نفت یا فرهاد دژپسند وزیر اقتصاد به طور حتم حرف های جدی تری از ظریف برای گفتن داشته اند.

صدای انتخابات

اما پاسخ به اینکه چرا از بین ۳۳ گفت و گو تنها یکی از آنها بیرون کشیده شد، بیش از آنکه یک پروژه امنیتی باشد، یک پروژه انتخاباتی است.

فرهیختگان تقریبا یک ماه از افشای عجیب فایل صوتی محمدجواد ظریف، وزیر امور خارجه می گذرد و در این مدت علی رغم تاکید برای پیگیری پرونده چگونگی انتقال این فایل به رسانه های ضدانقلاب فارسی زبان، هیچ گزاره ای که نشان دهد این پرونده در حال پیگیری و دستیابی به حصول نتیجه است، وجود ندارد. نخستین بار یکشنبه پنجم اردیبهشت ماه بود که یک شبکه تلویزیونی وابسته به رژیم سعودی، بخش هایی از گفت و گوی سعید لیلاز را منتشر کرد و مدعی شد این بخش کوچکی از فایل صوتی ۳ ساعته ای است که این شبکه آن را به دست آورده است. کمی بعد از انتشار بخش های پرحاشیه این گفت و گو که ششم اسفند سال گذشته در قالب برنامه ای با عنوان تاریخ شفاهی دولت تدبیر و امید ضبط شده بود، سعید خطیب زاده، سخنگوی وزارت امور خارجه این فایل را «مخدوش» و «تقطیع شده» از یک گفت و گوی هفت ساعته خواند و گفت: «این گفت و گو صرفا برای ثبت در حافظه سازمانی دولت تدبیر و امید ضبط شده بوده و قرار به انتشار آن نبوده است.» اما یک روز بعد از انتشار این فایل، علی ربیعی سخنگوی دولت در نشست هفتگی خود با خبرنگاران، اظهاراتی در تعارض با سخنگوی وزارت امور خارجه داشت و گفت این گفت و گوها قرار بوده به صورت عمومی منتشر شود. او با این حال از دستور رئیس جمهور برای پیگیری ماجرا خبر داد و گفت: «رئیس جمهور به وزیر اطلاعات دستور دادند در اسرع وقت، ضمن بررسی چگونگی انتشار و انتقال فایل صوتی ظریف به رسانه های معاند خارجی، گزارش آن ارائه داده شود و با مسیبان آن، برخورد های لازم صورت بگیرد.» او گفت: «مطابق با برنامه از پیش تعیین شده، نسخه ای از این گفت و گوها به منظور استفاده سیاستگذاران آینده و نسخه ای هم برای استفاده عموم مردم که بیش از حد تخصصی و خسته کننده نباشد، تهیه شده است و در آینده ای نزدیک به انتشار عمومی خواهد رسید.» در پس پرونده فایل صوتی ظریف، جدا از حواشی ای که اظهارات ظریف به ویژه درخصوص سیاست خارجی ایران در غرب آسیا ایجاد کرده بود، این سوال مطرح بود که چه کسی و با چه هدفی این فایل را سرقت و برای رسانه های غربی ارسال کرده است؟ حسن روحانی در نخستین جلسه هیات دولت که هشتم اردیبهشت ماه برگزار شد، ادعا کرد: «کسانی که ضد ایران و مردم و مصالح ایران هستند، این نوار را منتشر کردند.» او با اشاره به موفقیت در مذاکرات وین، انتشار این فایل را برای ایجاد اختلاف در درون خواند و خواستار بررسی «در دین» فایل صوتی شد و گفت: «در این وسط باید بهانه ای پیدا کنند و داستانی را علم کنند. در زیدین یک سند و نوار مساله ای است که باید مورد بررسی قرار بگیرد که چار در این مقطع این کار را انجام دادند. وزارت اطلاعات هم بررسی کند که ریشه های آن چه کسانی بودند.» از آن زمان تا به امروز نزدیک به یک ماه می گذرد، ولی وزارت اطلاعات که مسئول پیگیری و به نتیجه رساندن این پرونده بوده، هیچ واکنشی جز سکوت نداشته است. نکته عجیب هم اینجاست که این پروژه و کسانی که در آن فعالیت می کردند، مشخص هستند و از این روشناسایی اینکه فایل توسط چه کسی و به چه نحوی به بیرون از مجموعه درز داده شده، کار چندان سختی نیست، اما به نظر نمی رسد وزارت اطلاعات تا پس از انتخابات قصدی برای اطلاع رسانی در این زمینه داشته باشد.

اکنون که حدود یک ماه از انتشار این فایل می گذرد و اظهارات ظریف تقریبا به حاشیه رفته است، موشکافانه تر می توان درباره این فایل که برگرفته از گفت و گوی تصویری وزیر امور خارجه بوده است، سخن گفت.

فایل برای همه ارسال شده بود

مهم ترین نکته درباره این فایل، ارسال جمعی آن برای خبرنگاران خارج از کشور بوده است. عامل یا عوامل پشت پرده با محاسبه اینکه احتمال دارد اگر فایل را برای یک رسانه ارسال کنند، آنها از انتشار آن خودداری کنند، آن را برای بسیاری از خبرنگاران خارجی فارسی زبان ارسال کرده بودند تا هر اتفاقی نیز رخ داد، این فایل پخش شود. ساعاتی بعد از انتشار این فایل صوتی که مربوط به روند حضور هشت ساله خود ظریف در وزارت امور خارجه و پرونده های مختلف بود، خبرنگاران رسانه های فارسی زبان غربی،

گفت و گو

علی تاجرنیا، قائم مقام ستاد انتخاباتی مسعود پزشکیان در گفت و گو با «فرهیختگان»:

پزشکیان نسبت به سایر کاندیداهای اصلاح طلب رای منفی کمتری دارد

درحال حاضر زود است بخواهیم درباره کناره گیری نامزدها و مسائلی از این قبیل صحبت کنیم. آنچه مهم است اینکه همه کاندیداهای مطرح جبهه اصلاحات، سازوکارهای نهاد اصلاح طلبان را پذیرفته اند و در همین راستا نیز حرکت خواهند کرد لذا اگر برنامه به درستی پیش برود ما هیچ دغدغه و نگرانی خاصی درباره کاندیدای نهایی اصلاح طلبان نخواهیم داشت.

شعارهای اصلی پزشکیان

درباره گفتمان اصلی پزشکیان و دال مرکزی گفتمان او نیز توضیح دهید، با توجه به مشکلات فعلی کشور ایشان برنامه خود را بر چه موضوعاتی متمرکز می کند؟

آنچه پزشکیان را متمایز کرده، شعارهای اوست. این موضوع نشان می دهد مشی و روشی که پزشکیان در سال های گذشته داشته همیشه مبتنی بر زندگی اخلاقی و سالم بوده است و از این رو شعارهای ایشان نیز مبتنی بر عدالت، انصاف، مقابله با نابرابری و تبعیض به عنوان محوری ترین برنامه ها و شعارهای ایشان است. ازسوی دیگر این مسائل جزء نیازهای اساسی جامعه ایران است و طبیعتا در آینده و در قالب سخنرانی های مختلف هم پزشکیان به این مسائل می پردازد.

انتظار نداشته باشیم جهانگیری به نفع لاریجانی کنار برود

نهاد اجماع ساز معتقد است پس از تایید صلاحیت ها و طبق نظرسنجی درباره کاندیدای نهایی اقدام خواهند کرد، البته ازسوی دیگر اخباری مبنی بر کناره گیری جهانگیری به نفع لاریجانی نیز شنیده می شود. در این صورت کاندیدای نهایی اصلاح طلبان ممکن است پزشکیان باشد؟

صحت هایی که در این زمینه می شود بیشتر گمانه زنی است چرا که جهانگیری نامزد شاخص جریان اصلاح طلبان هستند و نباید انتظار داشته باشیم که ایشان به نفع لاریجانی کنار برود، اما ازسوی دیگر باید منتظر بود و دید که پس از تایید صلاحیت های شورای نگهبان چه اتفاقاتی می افتد و در آن صورت تصمیم نهاد اجماع ساز چه خواهد بود؟ بنابراین

وضعیت آیا ممکن است ایشان بخواهد به نفع جهانگیری کناره گیری کند یا ترجیح می دهد که در انتخابات بماند؟

درحال حاضر در شرایطی قرار داریم که صحبت کردن از کناره گیری درست نیست. پزشکیان از نظر کاندیداهای موجود ممکن است کمتر در عرصه عمومی بوده باشد اما به همان نسبت رای منفی کمتری دارد و در همین مدت کوتاه پس از ثبت نام نیز استقبال بسیار خوبی از حضور ایشان شده است.

نظر ایشان درباره کناره گیری چیست؟

پزشکیان اعلام کرده اگر سازوکارهای حاکم بر نهاد اجماع ساز به درستی جلو برود طبیعتا نقطه نظرات آنها را ملاک قرار خواهد داد، از این رو باید منتظر ماند و نتیجه را در این نهاد دنبال کرد.

با توجه به اینکه پزشکیان پیش از این سابقه رد صلاحیت داشته است آیا خبری مبنی بر تایید صلاحیت ایشان از شورای نگهبان دریافت کرده اید؟

اخباری که از شورای نگهبان می رسد باید این خبر را تایید کند اما با توجه به سابقه و رزومه پزشکیان علی القاعده نباید مشکلی برای تایید صلاحیت ایشان وجود داشته باشد، اما خبر دقیقی در این زمینه نداریم و منتظر هستیم شورای نگهبان نتایج را اعلام کند.

پزشکیان نسبت به سایر اصلاح طلبان رای منفی کمتری دارد

موضوع دیگر بحث محبوبیت پزشکیان بین اصلاح طلبان است، کمالاتکه در نظرسنجی اخیر ایسپا رای ایشان حدودا دوبرابر رای جهانگیری بوده، با توجه به این

دیروز (شنبه) مسعود پزشکیان کاندیدای اصلاح طلب انتخابات ریاست جمهوری در حکمی الیاس حضرتی دبیرکل حزب اعتماد ملی و نماینده مجلس دهم را به عنوان رئیس و علی تاجرنیا فعال اصلاح طلب، نماینده مجلس ششم و عضو حزب اتحاد ملت را به عنوان قائم مقام ستاد انتخاباتی اش منصوب کرد. طبق نظرسنجی ها و مشخص نظرسنجی ایسپا، پزشکیان وضعیت به مراتب بهتری نسبت به دیگر کاندیداهای اصلاح طلب همچون اسحاق جهانگیری دارد و همین موضوع به مباحث مختلف درباره ویژگی های نامزد نهایی اصلاح طلبان دامن زده است. نظرسنجی مرکز افکارسنجی ایسپا در هفته آخر اردیبهشت نشان می دهد رای پزشکیان تقریبا دوبرابر رای جهانگیری است. با این حال برخی معتقدند اصلاح طلبان از گزینه جهانگیری عدول نخواهند کرد و پزشکیان در انتخابات نقش تقویت کننده گفتمان اصلاح طلبی را دارد و قرار نیست کسی برای او کناره گیری کند. ازسوی دیگر این کاندیدا توان رای سازی ندارد. با وجود این کناره گیری جهانگیری به نفع لاریجانی نیز محتمل است و برخی کارشناسان فضای دوقطبی انتخابات را بین لاریجانی و رئیسی می دانند. برای بررسی وضعیت جریان اصلاح طلب، نحوه حضور مسعود پزشکیان، احتمال کناره گیری او به نفع جهانگیری یا بالعکس و گفتمان پزشکیان در این انتخابات با علی تاجرنیا، قائم مقام ستاد مسعود پزشکیان گفت و گو کرده ایم. این گفت و گو در ادامه آمده است.